

ANONİM ŐİRKETLERDE YÖNETİMİN DEVRİ VE İÇ YÖNERGE

Prof.Dr.Mustafa TOPALOĐLU

Avukat - YMM

I- YÖNETİM YETKİSİNİN DEVRİ

TTK m.365 hükmüne göre anonim Şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu, kanun veya esas sözleşmeyle genel kurula bırakılmayan bütün hususlarda yetkilidir.

Yönetim kurulu sahip olduğu Şirketi sevk ve idare görevini kendisi kullanabileceği gibi, yetkilerini devredip bir gözetim organı olarak da çalışabilir. Yeni TTK sistemi, Amerika Birleşik Devletlerinde olduğu gibi, yönetim kurulu üyelerini icracı (*executive*) ve icra yetkisi olmayan (non-executive) üye olarak ayırmaya uygundur.

Kendilerine yönetim yetkisi devredilen kişilere *murahhas* denir. Murahhas; aynı zamanda yönetim kurulu üyesi ise *murahhas üye*, yönetim kurulu üyesi değilse *murahhas müdür* olarak adlandırılır.

TTK m.375, yönetim kurulunun bazı yetkilerini devredemeyeceğini öngörmüştür. Buna göre yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri Őunlardır:

- a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- c) Muhasebe, finans denetimi ve Şirketin yönetiminin gerektirdiđi ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.
- d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.
- e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.
- f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.
- g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

Devredilecek yönetim yetkisinin TTK m.375 'te yasaklanan hususların dışında olması gerekir. Bundan başka yönetim yetkisinin murahhaslara devri için,

- şirket esas sözleşmesinde yetki devrine ilişkin açık bir hüküm ,
- yönetim kurulunun yetki devrine ilişkin kararı,
- yönetim kurulunca önceden hazırlanmış iç yönerge,

mevcut olmalıdır.

Yeni TTK yönetim ve temsil yetkisinin devrini birbirinden ayırmıştır. Buna göre, yönetimin devri temsil yetkisinin devrini içermez. Bunun için temsil yetkisi TTK m.370 uyarınca ayrıca veya aynı işlemle açıkça belirtilmek suretiyle devredilmelidir.

II- İÇ YÖNERGE

TTK m.367, yönetim yetkisinin devri için “iç yönergenin” varlığını zorunlu tutmuştur. Yetki devri söz konusu değilse iç yönerge hazırlama zorunluluğu yoksa da, her anonim şirketin bir iç yönergesinin bulunması tavsiye edilmektedir.

Adalet Komisyonundan geçen TTK 367. madde metninde “iç yönetmelik” şeklindeki ibare, Anayasanın 124.maddesine göre yönetmeliğin sadece Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri tarafından çıkarılabileceği düşüncesiyle Genel Kurulda “iç yönerge” olarak değiştirilmiştir. Ancak, TTK m.367 hükmünde geçen iç yönerge, yönetim kurulunun yetki devrine ilişkin olup, TTK m.419'da öngörülen genel kurulun çalışma usul ve esaslarını gösteren iç yönergeden farklıdır.

İç yönergeyi hazırlamak görev ve yetkisi yönetim kuruluna aittir. İç yönergenin ve değişikliklerinin bütün yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanması gerekir.

İç yönerge, şirketin bir bakıma ticari sırlarını da içerdiğinden ticaret siciline tescil edilmez. Ancak TTK m.367 hükmüne göre yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaati olan alacaklıları örneğin bankaları iç yönerge hakkında bilgilendirir.

TTK m.367'de iç yönergenin içeriği ve fonksiyonu gösterilmiştir. Buna göre iç yönerge, şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri tanımlar, kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler.

Örnek bir iç yönerge aşağıdaki başlıklardan oluşur:

- İç yönergenin dayanağı,
- İcra Organları,
- Yönetim kurulunun;

- seçim ölçütleri,
- özel yükümlülükleri,
- üyeliğin sona ermesine ilişkin sebepler,
- görev süresinin sınırlandırılması,
- başka bir şirket veya kurumun yönetiminde görev alma
- Yönetim kurulunun oluşturulması,
- Yönetim kurulu toplantıları,
- Görev ve yetkiler (Yönetim kurulu başkanı ve üyelerin, murahhasların, CEO'nun)
- Yönetim kurulu üyelerine ödenecek tazminatlar,
- Yönetim kurulu üyelerinin bilgi ve inceleme hakları,
- Raporların sunulması,
- Şirketi temsile yetkili olanlar ve sınırları,
- Yönetim kurulu üyelerinin yükümlülükleri,
- Son hükümler.